



НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

Робоча програма «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

Назва дисципліни	<i>Реставрація творів образотворчого мистецтва</i>
Рівень вищої освіти	Освітньо-професійний рівень - магістр
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»
Статус дисципліни	Обов'язкова
Мова викладання	Українська
Кількість ЄКТС кредитів	0,6 ЄКТС /18 годин
Навчальний рік	2025-2026
Структура дисципліни	<i>денна форма:</i> контактні години – 18 (лекційні – 8 год), модульний контроль – 8 год, для самостійної роботи студентів визначено 30 год; <i>заочна форма:</i> контактні години – 2
Семестровий контроль	Екзамен
Графік вивчення дисципліни	2 курс, 3 семестр

1 Забезпечення права здобувачів вищої освіти на вибір навчальних дисциплін відбувається відповідно до Закону України «Про вищу освіту» та Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку індивідуальних освітніх траєкторій та вдосконалення освітнього процесу» від 23.04.2024 року та регламентовано такими нормативними документами НАКККіМ як «Положення про забезпечення права здобувачів вищої освіти Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв на вибір навчальних дисциплін», «Положення про індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв», «Положення про порядок реалізації учасниками освітнього процесу Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв права на академічну мобільність».

2 Навчальна дисципліна буде зменшена до 3 кредитів/90 годин, якщо дисципліна буде обрана здобувачами першого рівня вищої освіти (бакалавр) відповідно до листа МОН № 1/4893 від 14.03.2025 для категорії здобувачів для яких не є обов'язковою «Теоретична БЗВП».

Програмні компетентності	Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва або у
--------------------------	---

	<p>процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій, положень і методів та характеризується певною невизначеністю умов.</p> <p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК 13. Здатність працювати в міжнародному контексті, здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:</p> <p>СК 21. Здатність знаходити, критично оцінювати, систематизувати, інтерпретувати і використовувати отриману інформацію у мистецтвознавчій діяльності.</p> <p>СК 25. Здатність презентувати результати власної діяльності на вітчизняних та міжнародних майданчиках.</p>
<p>Програмні результати навчання</p>	<p>ПРН 2. Глибокі знання визначеної сфери дослідження у поєднанні зі знаннями загальної наукової дискусії.</p> <p>ПРН 5. Здатність до використання різноманітних методів, інформаційних та комунікативних технологій для ефективного спілкування на професійному рівні.</p> <p>ПРН 9. Здатність діяти соціально, відповідально та свідомо ставитися до виконуваної роботи, самостійно приймати рішення, досягати поставленої мети з дотриманням норм професійної етики.</p> <p>ПРН 11. Здатність вивчати та використовувати досвід світових мистецьких практик різного часу.</p> <p>ПРН 13. Глибокі знання про сучасні засади функціонування та організації культури і мистецтва.</p>
<p>Анотація (зміст) дисципліни</p>	<p>1. Анотація.</p> <p>Дисципліна <i>"Реставрація творів образотворчого мистецтва"</i> має на меті розкрити основні аспекти реставрації рухомих та нерухомих об'єктів, образотворчого мистецтва. Технологічні особливості та законодавчі аспекти роботи з колекціями та об'єктами спадщини. Сформувані у студентів розуміння алгоритмів реставрації рухомих та нерухомих пам'яток культурної спадщини, ознайомити з українським та міжнародним досвідом реставрації таких артефактів, особливостями та важливими практичними та теоретичними аспектами.</p>

2. Зміст за модулями, темами:

Змістовий модуль №1

ВСТУП ДО ОСНОВ РЕСТАВРАЦІЇ

Тема 1. Вступ до фундаментальних засад реставрації, дослідження трансформації концепцій консервації та реставрації в контексті охорони культурної спадщини.

Реставрація, консервація й превентивна консервація: їх взаємна обумовленість, основні засадничі положення та особливості практичної реалізації.

У межах модуля подається цілісне введення до теоретичних і методологічних засад реставрації. Розглядаються, трансформації принципів збереження культурної спадщини загалом та творів образотворчого мистецтва зокрема, формувалися сучасні підходи до інтерпретації автентичності та ролі втручання фахівця.

Друга частина модуля присвячена взаємозв'язку реставрації, консервації та превентивної консервації. Окреслюються їхні спільні та відмінні завдання, визначальні принципи, а також практичні особливості застосування кожного напрямку під час роботи з рухомими та нерухомими об'єктами культурної спадщини. Особлива увага приділяється об'єктам образотворчого мистецтва

Модульний контроль № 1.

Змістовий модуль №2

ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ КОНСЕРВАЦІЙНО-РЕСТАВРАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ

Тема 2. Нормативні засади, міжнародні підходи та дослідницькі методи у сфері збереження, консервації та реставрації рухомої культурної спадщини

У межах модуля розглядаються ключові нормативно-правові документи, що регулюють реставраційну діяльність та порядок збереження культурної спадщини. Окрема увага приділяється вимогам до фіксації, обліку та документування стану предметів образотворчого мистецтва, а також принципам, методам і засобам, які використовуються у процесах їх консервації та реставрації.

Наступним тематичним блоком є огляд сучасних методів дослідження й моніторингу стану рухомих культурних цінностей. Розглядаються типові причини пошкоджень і процеси деградації матеріалів, що визначають стратегії збереження та превентивної консервації.

Завершальна частина модуля присвячена основній термінології галузі та аналізу міжнародного досвіду консервації та реставрації музейних колекцій, включно з порівнянням принципів, стандартів та етичних норм, прийнятих у світовій практиці.

Модульний контроль №2.

Змістовий модуль №3

ОСНОВИ ПРАКТИЧНОГО ЗАСТОСУВАННЯ

Тема 3. Практики взаємодії з музейними колекціями та консерваційно-реставраційні стратегії

Модуль присвячено комплексному розгляду принципів роботи з колекціями та забезпеченню їхньої збереженості у фондосховищах і музейних експозиціях. Аналізуються умови, які впливають на стабільність артефактів, а також фактори ризику, що визначають вимоги до організації середовища зберігання та експонування.

Подальший зміст лекції зосереджений на методиках оцінювання стану збереження предметів та виборі відповідних консерваційно-реставраційних заходів. Розглядаються способи роботи з матеріалами різної природи, значення наукових досліджень для визначення технології створення творів, характеру пошкоджень і можливих шляхів втручання.

Завершальна частина модуля висвітлює різноманіття типів артефактів образотворчого мистецтва і специфічні виклики, що виникають при їх реставрації. Особливу увагу приділено складним, багатокомпонентним та чутливим до зовнішніх впливів предметам, а також стратегіям адаптації методів збереження до їхніх унікальних властивостей.

Модульний контроль №3

Змістовий модуль №4

ЕТИКА ТА ТЕХНОЛОГІЯ РЕСТАВРАЦІЇ

Тема 4. «Етичні засади, термінологія та матеріалознавчі основи сучасної реставрації»

У межах модуля розглядаються фундаментальні етичні принципи, що визначають професійну поведінку та межі втручання реставратора. Аналізуються міжнародні підходи до тлумачення ключових понять реставраційної практики та їх вплив на формування сучасних стандартів роботи з культурною спадщиною. Студентам викладається спеціалізована термінологія та характеристика різновидів реставраційних матеріалів. Детально обговорюються їхні технологічні властивості, критерії вибору та особливості застосування під час роботи з об'єктами різної матеріальної природи.

Завершальна частина модуля сфокусована на принципах збереження музейних колекцій і практиках взаємодії з пам'ятками.

Модульний контроль №3

Підсумковий контроль – екзамен

Система оцінювання	<p>Методи оцінювання: усне опитування, тестові завдання, презентації за фахом, відстеження індивідуальних досягнень /активність в аудиторній роботі, вербальне оцінювання.</p> <p>Форми оцінювання: поточне під час аудиторних занять, модульне, семестрове.</p> <p>Шкала оцінювання: оцінювання якості знань студентів здійснюється шляхом поточного та підсумкового контролю (залік) за 100- бальною шкалою, шкалою ECTS, національною 4-х бальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Загальну кількість балів здобувача вищої освіти формують бали, отримані з усіх тем змістових розділів.</p> <p>Розподіл балів та критерії оцінювання відповідно до методичних рекомендацій до робочих програм освітньої програми “Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація”.</p>
Якість освітнього процесу	Всі учасники освітнього процесу дотримуються політики доброчесності і сприяють функціонуванню ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату відповідно до «Положення про запобігання і виявлення академічного плагіату»
Сторінка курсу на платформі Google-classroom	https://meet.google.com/yau-tvbk-uyv
Рекомендовані джерела:	Список рекомендованих джерел у робочій програмі навчальної дисципліни містить ґрунтовні праці, новітні дослідження й публікації, які повною мірою допомагають здобувачам опанувати навчальний курс, підготуватися до аудиторних занять, поточного та семестрового контролю; сприяють розвитку критичного мислення у здобувачів, самостійному поглибленому навчанню дисципліни, навичкам оброблення та аналізу інформації з різних джерел та збагаченню словникового запасу для формування професійних компетентностей.
Матеріально-технічне, лабораторне, програмне забезпечення дисципліни	<p>Матеріально-технічне забезпечення: комп’ютер з пакетом відповідного програмного забезпечення (мобільна програма Microsoft Office) з доступом до Інтернету; Інтернет (Wi-Fi); Екран для демонстрації з підключенням до (Wi-Fi); маркерна (магнітна) дошка, папір, маркери (магніти).</p> <p>Програмне забезпечення для виконання практичних завдань: Microsoft 365 (Word, Excel, PowerPoint)</p> <p>Аудиторні, семінарські та практичні заняття: Адреса: м. Київ, вул. Лаврська, 9, корп. 18, аудиторія 201</p> <p>Дистанційні/змішані заняття на платформі Classroom (Google). Доступ до освітнього онлайн середовища</p>

	<p>відбувається виключно через особистий обліковий запис здобувача НАКККІМ, який закінчується @dakkkim.edu.ua. Освітнє онлайн середовище доступне здобувачу від першого дня початку навчального семестру до завершення заліково-екзаменаційної сесії.</p>
Кафедра	<p>Інститут практичної культурології та арт-менеджменту Кафедра мистецтвознавчої експертизи Телефон кафедри: 044 280 6598 Сторінка кафедри на сайті Академії: https://nakkkim.edu.ua/instituti/instituti-institut-praktichnoji-kulturologiji-ta-art-menedzhmentu/kafedra-mistetstvoznawchoji-ekspertizi Е-mail кафедри: artexpert@nakkkim.edu.ua Адреса: вул. Лаврська, 9, корп. 18, м.Київ, 01015, Україна</p>
Розробник РП навчальної дисципліни	<p>Марія Олександрівна БОРИСЕНКО <i>Старший викладач, магістр, голова секції реставрації ІКОМ України</i></p>
Зворотній зв'язок	<p>Зауваження, пропозиції та рекомендації до навчальної дисципліни можна подати через Google form</p>
Кафедра	<p>Тел. кафедри мистецтвознавчої експертизи: +38 044 280 6598 Адреса: м. Київ, вул. Лаврська, 9, корп. 18, ауд. 203 Е-mail кафедри: artexpert@nakkkim.edu.ua Посилання на сторінку кафедри на сайті Академії</p>
	<p>Викладач: БОРИСЕНКО Марія Олександрівна</p> <p><i>Старший викладач, магістр, консерваторка-реставраторка, дослідниця, голова секції реставрації ІКОМ України</i></p> <p>mariaborysenko8@gmail.com orcid.org/0000-0002-8302-0896</p>